

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет історії, політології та національної безпеки

**Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної
діяльності**

СИЛАБУС

**вибіркової навчальної дисципліни «Інформаційне забезпечення
краєзнавчих заходів архіву, музею, бібліотеки»
підготовки магістра
спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
освітньо-професійна програма «Інформаційна аналітика та
адміністрування систем управління»**

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Інформаційне забезпечення краєзнавчих заходів архіву, музею, бібліотеки» підготовки магістра, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», за освітньо-професійною програмою «Інформаційна аналітика та адміністрування систем управління»

Розробник: Бондаренко Г. В., кандидат історичних наук, професор

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

протокол № 6 від 23 грудня 2020 р.

Завідувач кафедри: (Гаврилюк С. В.)

© Бондаренко Г.В., 2020 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни

«Інформаційне забезпечення краєзнавчих заходів архіву, музею, бібліотеки» (денна форма)

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 Культура і мистецтво 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа Освітньо-професійна програма «Інформаційна аналітика та адміністрування систем управління» Магістр	вибіркова
		Рік навчання 2-й
Кількість годин 210 кредитів 7		Семестр 3-ий
		Лекції 34 год.
		Практичні (семінарські) 34 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 130 год.
		Консультації 12 год
		Форма контролю: семестр 3 - залік
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

Бондаренко Геннадій Васильович
кандидат історичних наук, професор
професор кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

Контактна інформація (0978983706, bgv1946@ukr.net)

Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>)

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ: Предметом вивчення навчальної дисципліни є система знань з інформаційно-комунікаційної діяльності архівів, музеїв, бібліотек в умовах сучасного розвитку суспільства, закономірностей й особливостей використання в наукових дослідженнях та інформаційних технологіях. Ознайомити з можливостями інформаційної діяльності архівів, музеїв, бібліотек. Як важливою інформаційною галуззю знання. Курс «Інформаційне забезпечення краєзнавчих заходів архіву, музею, бібліотеки» призначений для студентів спеціальності «029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Він зв'язаний з історією України, всесвітньою історією, архівознавством, музеєзнавством, бібліотекознавством, книгознавством тощо. Теоретичні та основні методичні й технологічні аспекти організації інформаційної діяльності архіву, музею, бібліотеки висвітлюються на лекціях, аналізуються під час семінарських практичних занять; засвоєння курсу передбачає самостійну роботу студентів.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни: Мета курсу: дати уявлення про роботу архіву, музею, бібліотеки відповідно до їх специфіки використання інформаційних ресурсів, що є важливою складовою частиною в системі навчання і підготовки випускників факультету історії, політології та національної безпеки за освітнім ступенем магістр.

Завдання:

- сформулювати в студентів знання про загальні закономірності функціонування архіву, музею, бібліотеки у сфері інформаційної діяльності, соціально-політичному та культурному житті суспільства;
- визначити основні тенденції забезпечення якості інформаційних заходів для користувачів на сучасному етапі;
- визначити важливість міжнародного досвіду в організації інформування діяльності архіву, музею, бібліотеки окремих країн.

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетенції:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. 4. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетенції: Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні до кінця навчання бути компетентними у таких питаннях:

1. знати теоретичні засади та практичні сторони виникнення і використання архівної, музейної і бібліотечної справи, зв'язки з іншими науками;
2. розуміти основні тенденції розвитку технологій на сучасному етапі інформаційного забезпечення закладів;
3. вміти самостійно працювати з джерелами і обирати необхідні методики і технології досліджень відповідно до інформаційно-аналітичної компетентності;
4. використовувати у власних наукових теоретичних і практичних розвідках;
5. знати теоретичні та основні методичні аспекти організації й функціонування

світової архівної, музейної і бібліотечної справи та в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки: з історією України, всесвітньою історією, архівознавством, документознавством, музеєзнавством, бібліотекознавством, інформаційною аналітикою, теорією і методологією наукових досліджень тощо.

Структура навчальної дисципліни (денна форма)

Навчальна дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Інформаційне забезпечення архівної справи в Україні.
2. Інформаційне забезпечення музейної справи в Україні.
3. Інформаційне забезпечення бібліотечної справи в Україні.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усьог о	Лекці ї	Семинар и	Сам · роб.	Конс ·	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. 1. Інформаційне забезпечення архівної справи в Україні..						
Тема 1. Сучасні трансформації напрямів діяльності архівів. Система архівів України. Основні напрями інформаційної діяльності. Мікрофільмування і оцифрування матеріалів.		2	2	4	1	ДС 3
Тема 2. Формування власної документально-інформаційної інфраструктури архівів. Інформаційна підтримка державотворчих процесів, соціальної сфери суспільства, української науки і культури.		2		4	1	ДС 3
Тема 3. Забезпечення широкого доступу користувачів до архівної інформації, зокрема і дистанційного. Створення інформаційних систем та інформаційних баз. Застосування цифрових технологій на нових електронних носіях.		2	2	6		ДС, ДБ 3

<p>Тема 4. Реалізація архівами основних завдань інформатизації.</p> <p>Використання інформатизації для збереження і поширення архівної інформації.</p>		2		4		ДС 2
<p>Тема 5. Інформармаційна діяльність архівів у поширенні архівної інформації.</p> <p>Архівні бюлетені, бібліографія, ІС та ІБ для користувачів. Бюлетень «Архіви України».</p>			2	6	1	ДС, РМГ 3
<p>Тема 6. Організація науково-дослідницької роботи в галузі архівної справи.</p> <p>Періодичні видання з бібліографії та бібліографознавства в архівах в Україні і за кордоном. Довідкові видання з архівної справи в Україні і за кордоном.</p>		2		6	1	ДС, А/З 3
<p>Тема 7. Значення архівного простору в контексті забезпечення впровадження електронного урядування для державної влади в Україні</p> <p>Етапи створення і розвитку архівного простору інформаційного суспільства в Україні та світі. Використання різних архівів у забезпеченні електронного урядування.</p>			2	4		ДС, ДБ 3
Разом за модулем 1	52	10	8	34	4	20
Змістовий модуль 2. Інформаційне забезпечення музейної справи в Україні.						
<p>Тема 8. Музейний простір та інформаційні технології</p> <p>Використання інформаційних технологій для створення музейного простору і у наукових дослідженнях.</p>		2		4	1	ДС, ДБ 3

Музейний простір України і Волині: ІС та ІБ.						
Тема 9. Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного суспільства. Рівень збереження і використання музейної інформації. Створення ІС та ІБ.			2	4		РМГ 3
Тема 10. Впровадження у роботу музеїв сучасних інформаційних систем. Сучасний стан розвитку музейних інформаційних систем. Поняття музейного простору. Проблеми створення і використання.		2	2	6		РМГ 3
Тема 11. «Вільний доступ» до музейних інформаційних ресурсів . Надання доступу до музейної інформації через електронне урядування, виставки, експозиції тощо		2	2	6	1	ДС, А\З 3
Тема 12. Впровадження електронного обліку - швидкий доступ до якісної музейної інформації. Положення про Музейний фонд України. Про запровадження сучасної автоматизованої інформаційної системи. Використання цифрових технологій.		2	2	6		РМГ 3
Тема 13. Загальнонаціональні проекти вдосконалення			2	4	1	РМГ, ДБ

музейної справи. Інформаційна система “Музейні фонди України”, веб-портал “Україна, музейна” універсализація підходу до збереження та обробки музейної інформації.						3
Тема 14. Автоматизовані системи музеїв в Україні та світі. АС «Музей-3» і «Музей-4» та інші. Програмне забезпечення “Ніка-Музей” компанії Cognitive Technologies		2		4	1	ДС 2
Разом за модулем 2	58	10	10	38	3	20
Модуль 3. Інформаційне забезпечення бібліотечної справи в Україні.						
Тема 15. Значення бібліотечних установ в реалізації ІЗ суспільства, передбачених законами України. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 27 січня 1995 року [Електрон. ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 7. – Ст. 45. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=32%2F95-%E2%F0 . «Про Національну програму інформатизації», «Про концепцію Національної програми інформатизації», Постанова Верховної Ради України «Про затвердження завдань Національної програми інформатизації»		2	2	6	1	РМГ 4
Тема 16. Бібліографічні видання в інформаційному просторі України.		2		6		ДС, А/З, А/В 3

Видання Книжкової палати: літописи книг, журнальних і газетних статей. Обов'язкова розсилка примірників до бібліотек Президента України, Верховної Ради, Держкомінформу тощо.						
Тема 17. Вкористання в ІС та ІБ індексування за УДК і ББК. Характеристика УДК і ББК. Правила створення індексів. Таблиці УДК і ББК за галузями знання. УДК і ББК в ІЗ освіти і науки.			4	6	1	РМГ 3
Тема 18. Інформаційно-комунікаційна діяльність бібліотек. Інформаційно-комунікаційна діяльність масових, наукових, відомчих та інших бібліотек Збір, збереження, використання та поширення інформації.			2	4	1	РМГ 3
Тема 19. Зарубіжний та вітчизняний досвід інтенсифікації процесів інтеграції наукових бібліотек із закладами науки, освіти та культури в науково-комунікаційному просторі. Бібліотеки як соціально-комунікаційної установи. Види комунікаційної діяльності бібліотек.		2		6		ДС 3
Тема 20. Технічне забезпечення бібліотек. Створення і обладнання місць для користувачів. Використання комп'ютерних і цифрових технологій.		2		6	1	ДС, ДБ 3

<p>Тема 21. Роль бібліографії в ІЗ заходів та у підготовці наукових досліджень.</p> <p>Підготовка читацьких конференцій, презентацій, круглих солів оглядів. Монографія, стаття, дисертація, студентська наукова робота - пошук інформації.</p>		2		4		ДС, РМГ 3
<p>Тема 22. Бібліографія історичної Волині та Волинської області</p> <p>ІБ бібліографії регіонів Волині: Волинська, Рівненська, Житомирська, Хмельницька, Тернопільська і Львівська області. Краєзнавча спрямованість історичної бібліографії в ІЗ.</p>		2		4	1	ДС РМГ 3
<p>Тема 23. Сучасні тенденції розвитку бібліотечного інтернет-обслуговування</p> <p>Впровадження інтернет-обслуговування. Досвід використання форм інтернет-обслуговування користувачів у діяльності провідних бібліотек світу й України.</p>		2		6		ДС, ДБ 3
<p>Тема 24. Використання ІЗ для різних краєзнавчих заходів.</p> <p>Шляхи поширення інформації серед користувачів про захід та результати. Робота з користувачами з особливими потребами. Пошта, телефон.</p>			2	6		ДС, ДБ 3
<p>Тема 25. Структура інформаційного забезпечення.</p> <p>Інформаційні листи та рекламні проспекти. Поширення</p>			2	4		ДС, ДБ 3

інформації в інтернеті. Рекламні ролики. Використання поштового і телефонного зв'язку.						
Тема 26. Інформаційне забезпечення заходів архівів, музеїв і бібліотек в умовах карантину. Визначення рівня загрози здоров'ю користувачів. Інформування про визначення форми проведення заходу і забезпечення захисту користувачів.			2	6	1	ДС, ДБ 3
Тема 27. Діяльність архівів, музеїв і бібліотек на забезпечення запитів користувачів. Інтегрування ІС архівів, музеїв і бібліотек для ІЗ користувачів. Створення спільних інформаційних сайтів. Проведення спільних заходів та їхнє ІЗ.			2	6		ДС, ДБ 3
Разом за модулем 3	100	14	16	70	6	40
Разом	210	34	34	142	16	80
Оцінювання в балах + самостійна робота 20 балів						100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання здійснюється за 100-бальною системою відповідно до “Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки” та з врахуванням політики щодо академічної доброчесності.

Викладач на початку вивчення курсу ознайомлює студентів із політикою щодо дедлайнів, зазначаючи терміни здачі усіх видів запланованих робіт. Продовження дедлайну можливе лише у зв'язку з форс-мажорною ситуацією та за наявності документів, що її підтверджують. Аудиторна робота – 80 балів + самостійна робота – 20 балів. Перескладання відбувається за умови не набрання студентом 60 балів під час вивчення курсу.

V. Підсумковий контроль

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, здавши тему, з якої відсутні бали. У разі неотримання 60 балів за результатами вивчення курсу студент складає залік в усній формі

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Основні напрями інформаційної діяльності архівів.
2. Формування власної документально-інформаційної інфраструктури архівів.
3. Стан та основні проблеми бібліотечної справи в Україні.
4. Застосування цифрових технологій на нових електронних носіях.
5. Довідкові видання з архівної справи в Україні і за кордоном. Бібліотечне законодавство в Україні та за кордоном.
6. Використання різних архівів у забезпеченні електронного урядування.
Використання різних архівів у забезпеченні електронного урядування.
7. Музейний простір України і Волині: ІС та ІБ.
8. Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного суспільства.
9. Сучасний стан розвитку музейних інформаційних систем.
10. Впровадження електронного обліку.
11. Автоматизовані системи музеїв в Україні та світі.
12. Діяльність Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (IFLA) в Україні.
13. Діяльність науково-дослідних бібліотечних центрів в Україні. Впровадження інтернет-обслуговування.
14. Міжнародне співробітництво бібліотек: стан та перспективи розвитку.
15. Проблеми й стратегії інформаційного розвитку національних бібліотек світу.
16. Основні напрями науково-дослідницької роботи бібліотек України.
17. Діяльність ЮНЕСКО у сфері міжнародного інформаційного співробітництва.
18. Діяльність Української бібліотечної асоціації.
19. Розвиток бібліотечної науки в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ століття).
20. Українські бібліотечні професійні журнали.
21. Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (IFLA).
22. Бібліотеки та бібліотечна справа в Україні.
23. Міжнародні бібліотечні асоціації.
24. Основні напрями діяльності національних бібліотек в створенні ІС та І.
25. Діяльність НБУВ ім. В. Вернадського. Загальна характеристика.
26. Діяльність НПБУ. Загальна характеристика.

27. Діяльність НІБУ. Загальна характеристика.
28. Діяльність РНБ. Загальна характеристика.
29. Інтегрування ІС архівів, музеїв і бібліотек
30. Інформаційне забезпечення заходів архівів, музеїв і бібліотек в умовах карантину.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Арсеєнко Т. І. Світові наукові інформаційні ресурси у забезпеченні інформаційно-знаннєвих потреб користувачів наукової бібліотеки : наук.- метод. вид. / Т. І. Арсеєнко, Г. І. Безпала, Л. М. Дем'янюк ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; наук. ред. О. М. Василенко. Київ, 2016. 167 с.

Архіви України: Путівник / Держкомархів України, УНДІАСД; за заг. ред. І. Матяш. Київ : Горобець, 2007. 184 с.: іл.

Бондаренко В. Бібліотечне інтернет-обслуговування: стан та перспективи : [монографія]; наук. ред. Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2016. 278 с.

Вісімнадцяті Сумцовські читання : збірник матеріалів наукової конференції «Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного суспільства» (проводиться в рамках XVIII Сумцовських читань), 18 квітня 2012 р. Х. : Майдан, 2012.

Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек в умовах розвитку суспільства знань : монографія / Василенко О. М., Добко Т. В., Зайченко Н. Я., Каліберда Н. Ю., Кириленко О. Г., Клименко О. З., Коваль Т. М., Литвинова Л. А., Лобузін К. В., Самохіна Н. Ф.; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2017. 410 с.

Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек в умовах розвитку суспільства знань : монографія / Василенко О. М., Добко Т. В., Зайченко Н. Я., Каліберда Н. Ю., Кириленко О. Г., Клименко О. З., Коваль Т. М., Литвинова Л. А., Лобузін К. В., Самохіна Н. Ф.; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2017. 410 с.

Нариси історії архівної справи в Україні / За заг. ред. І. Б. Матяш та К. І. Климової. Київ : Видавн. дім «КМ Академія», 2002. 612 с.

Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка» і комп'ютеризація архівної справи в Україні. Вип. 1. Інформатизація архівної справи в Україні: Сучасний стан та перспективи: Зб. наук. праць. / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Центральна наук. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукописів, Голов. архів. упр. при Кабінеті міністрів України, УНДІАСД; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), Б. В. Іваненко, В. С. Лозицький та ін. – Київ, 1996. – 308 с.

Національна бібліотека України В. І. Вернадського в науково-інформаційному просторі (2000–2018). Київ, 2018. 344 с.

Положення про Музейний фонд України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. № 1147 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 1007 : [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1147-2000-п>

Про внесення змін до Закону України «Про інформацію»: закон України від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР. *Офіційний вісник України*. 1998. № 10 (26 березня). С. 5

Шевцов І. П. Створення музейного сайту – необхідна складова сучасної маркетингової системи закладів культури. *Сімнадцяті Сумцовські читання* : Матеріали наукової конференції на тему «Комунікаційний підхід у музейній справі як відповідь на потреби соціуму», Харків, 18 квітня 2011 р. Харків : Майдан, 2011. С. 53–57.